

Een vraag over het kruis dragen

“Tegen allen zei Hij: ‘Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen en dagelijks zijn kruis op zich nemen en Mij volgen.’”

Lucas 9:23

Vraag

Wat is de zin van het dagelijks zijn kruis op zich nemen? Naar mijn inzicht slaat 'zijn kruis' op je eigen zorgen, je eigen lasten en niet op het kruis van Jezus, want in geen enkele vertaling zie ik 'zijn' met een hoofdletter geschreven (H.V. te O).

Antwoord

Je ziet het goed dat ‘zijn kruis’ niet op het kruis van Jezus slaat. Het is Jezus Zelf, die aan het woord is; en dan had Hij wel ‘Mijn kruis’ moeten zeggen. Jezus heeft ‘Zijn kruis’ te dragen gekregen. Nog maar net tevoren heeft Jezus voor de eerste keer aangekondigd dat er voor Hem een weg van lijden en verwerping stond aan te komen (Luc. 9:22). Het is een kruis, om het bij de beeldspraak te houden, dat niemand anders heeft gedragen of ook maar kan dragen. Het kruis dat Jezus te dragen kreeg, was immers zoveel méér dan alleen Zijn lichamelijke lijden (waarmee ik dit lijden overigens niet wil kleineren). Immers, er zijn heel wat meer mensen gekruisigd geweest, om het nu eens letterlijk bij het kruis te houden. De kruisdood was de gebruikelijke straf voor ernstige misdadigers in het Romeinse rijk.

Ook vele christenen zijn later als martelaars¹ gekruisigd tijdens de christenvervolgingen, bijvoorbeeld onder keizer Nero. Volgens de overlevering is Petrus zelfs met het hoofd naar beneden gekruisigd. Wat betreft het lichamelijke lijden, hebben dus miljoenen mensen dit zware, haast bovenmenselijke lijden gekend. We kunnen kijken naar de talrijke folterwerktuigen die de mens bedacht heeft om andere mensen te laten lijden. Het lichamelijke lijden van onze Heer Jezus Christus was verschrikkelijk, maar toch is dit lijden dáárin niet uniek. Het lichamelijke lijden was niet het ergste aspect

¹ Een interessante bijzonderheid: het Gr. woord voor ‘getuige’ is ‘martos’, waarvan ons Nederlandse woord ‘martelaar’ is afgeleid.

van het kruis dat Jezus heeft gedragen. Toen de Heer in Getsemane zo angstig was, was dat omdat Hem nog heel iets anders te wachten stond. Hij had een beker te drinken gekregen van de Vader, die alleen Hij kon drinken (Luc. 22:42). Die beker spreekt van het oordeel over de zonde, dat Hij moest ondergaan. Dát ‘kruis’ kon alleen Hij dragen en geen ander mens. De Heer vraagt dus ook helemaal niet dat wij ‘Zijn kruis’, het kruis dat Hij gedragen heeft, zouden opnemen. Dat zou immers een onmogelijke opdracht zijn.

Maar nu over hetgeen de Heer Jezus wél vraagt. Dan moet ik eerst twee opmerkingen maken. Ten eerste is het zo dat deze opdracht om het kruis op ons te nemen niet alleen in Lucas 9:23 staat, maar ook in Lucas 14:27. In Lucas 14 gaat Jezus hier eigenlijk een stuk uitgebreider op in (Luc. 14:25-33). Beide keren zijn met elkaar in overeenstemming.

Ten tweede moeten we ons eerst in dit evangelie situeren. Zo dadelijk zal in Lucas hét grote keerpunt plaatsvinden, dat de rest van het evangelie tekent. In Lucas 9:51 lezen we dat ‘de dagen van Zijn opnemings’ in vervulling gingen; en daarmee begint het tweede hoofddeel van het evangelie. Er wordt een aanvang genomen met de bekendmaking dat de Heer Jezus de aarde zal gaan verlaten. En daarom richt Hij Zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen (vs. 51, 53). Vanaf dat moment is de Heer Jezus in dit evangelie onderweg naar Jeruzalem om daar te gaan lijden en sterven (zie Luc. 13:22; 17:11; 18:31; 19:28). Merk op dat de Heer in Lucas 9 tweemaal Zelf Zijn lijden aankondigt (vs. 22 en 44). Maar ook dat de discipelen dit niet begrepen (vs. 45). Zo dadelijk wordt duidelijk waarom.

Laten we nu eerst kijken naar Lucas 9. Zoals steeds is het belangrijk ook de context te bekijken waarin de Heer Jezus een uitspraak doet. Wat zegt Hij precies? Waarom zegt Hij iets en wat is de aanleiding daarvoor? Kort daarvoor – zo presenteert Lucas ons zijn verhaal – draait het om de vraag: Wie is de Heer Jezus (Luc. 9:18-20). De mensen hebben allerlei antwoorden, maar het is Petrus die de spijker op de kop slaat: ‘De Christus van God’. Samen met die erkenning dat Hij de lang verwachte Christus is die zal heersen, leefde ook

de verwachting dat Hij Zijn koninkrijk zou oprichten. Dat de discipelen deze verwachting hadden, vinden we vaker terug in de evangeliën; en óók dat ze daarbij dachten aan de plaats die zij daarin zouden hebben (bijv. Matt. 20:20-21vv.). Ook in Lucas 9 zien we dat de discipelen hiermee bezig waren (vs. 46). Zelfs tijdens het laatste Pascha – hoe schrijnend was dat voor de Heer Jezus – waren ze nog aan het discussiëren over wie er de beste plaats zou krijgen (Luc. 22:24). De discipelen hadden dus helemaal niet de verwachting dat de Heer zou gaan lijden, ondanks Zijn eigen voorzeggingen, maar dat Hij zou gaan heersen. En dat verwachtten ze toen heel binnenkort.

Na die belijdenis van Petrus, die ook deze verwachting insluit, zegt de Heer Jezus echter dat er Hem (nog) geen heerlijkheid te wachten staat, maar veeleer lijden en verwerping. En daarop zegt de Heer dat zij, indien zij Hem willen volgen, zichzelf moeten verloochenen en hun kruis moeten opnemen en bereid moeten zijn om hun leven niet te behouden. De Heer probeert dus duidelijk te maken dat er ook voor hen als Zijn volgelingen (nog) geen heerlijkheid staat aan te komen tijdens dit leven op aarde. Maar als zij Hem willen volgen, dan zullen zij allereerst moeten delen in Zijn verwerping. Dat zij hun kruis moeten opnemen, betekent dan niet zozeer dat zij hun eigen zorgen en lasten te dragen hebben – en hier moet ik een nuance maken bij de gestelde vraag – maar *het slaat heel specifiek op dat lijden, die vervolging, die spot, die verwerping die zij te dragen hebben omwille van het feit dat zij Zijn volgelingen zijn*. Het gaat dus niet over lasten en zorgen die elk mens wel zal kennen. Het gaat om wat gelovigen te lijden (kunnen) hebben omwille van Christus' naam. Het gaat niet om elke mogelijke last of zorg, maar om die moeiten die het gevolg zijn van het feit dat wij volgelingen, discipelen van Jezus zijn. Dát kruis moeten Zijn volgelingen bereid zijn op zich te nemen (zie ook vs. 58). Ze hadden niets anders te verwachten dan dat hun leven er moeilijker zou op worden, dat ze net zoals Hij gehaat zouden worden (vgl. Luc. 21:17). *Het 'kruis' waarover de Heer Jezus hier spreekt, houdt dus verband met de consequenties*

die het gevolg zijn van de navolging van Jezus Christus, onze Heer.

Het is dan ook bijzonder voor de discipelen, en met name voor Petrus, Johannes en Jakobus, dat hierop de gebeurtenis volgt die wij kennen als 'de verheerlijking op de berg'. Daar kregen zij een voorsmaak van de heerlijkheid die er wel degelijk zál komen, maar niet volgens hun agenda.

Laten we nu vervolgens kijken naar Lucas 14:25-35. We zien hier dat vele mensen Jezus volgden (vs. 25). Ook bij hen leefde de verwachting dat Hij Zijn Koninkrijk zou oprichten en de bezetter (de Romeinen) zou verdrijven. We lezen o.a. in Lucas 19:37-38 over 'de gehele menigte van de discipelen', die Jezus vergezelde bij Zijn intocht in Jeruzalem. Bij die intocht proclameerden zij Hem als de Koning, die kwam in de naam van de Here. Jezus had veel volgelingen. Slechts in de laatste week van Zijn leven slaagden de farizeeën en schriftgeleerden (de Joodse religieuze leiders) erin Hem in diskrediet te brengen bij het volk. Immers, die leiders zochten een manier om Hem uit de weg te ruimen; maar omdat zij bang waren voor het volk, wilden zij dat buiten het volk om doen (Luc. 22:2, 6).

Terug naar Lucas 14. We moeten dus goed begrijpen dat er een aanzienlijke menigte met de Heer Jezus meereisde naar Jeruzalem, in de verwachting van Zijn aanstaande heerschappij. Maar de Heer keerde Zich om en probeerde hun duidelijk te maken dat Zijn volgelingen in de eerste plaats heel iets anders te wachten stond. We zouden kunnen zeggen dat Hij duidelijk maakte dat *discipelschap* niet allereerst voordeel oplevert, maar veeleer nadeel. De uitspraak om het kruis op ons te nemen, staat hier in de context van *discipelschap*. En zo moeten we het ook begrijpen. Jezus volgen, discipel van Hem zijn, betekent ook dat wij een kruis op ons hebben te nemen. Onze Heer is nu, voor het oog van de wereld, de verworpen Heer; en zo hebben ook Zijn discipelen verwerping te verwachten. Dat zal voor elke discipel weer anders zijn, ieder heeft zijn eigen kruis te dragen. Zo moet elke discipel van de Heer Jezus bereid zijn om 'zijn eigen kruis' op zich te nemen.

Oude Sporen 2012

